

**PROGRAM KURSU SPECJALISTYCZNEGO
SZCZEPIENIA OCHRONNE DLA PIELEŃNIAREK**

**Zatwierdził
Minister Zdrowia**

Warszawa, dnia 19. 08. 2015

Cezary Cieślukowski
z upoważnienia
MINISTRA ZDROWIA
PODSEKRETAARZ STANU

Cezary Cieślukowski

PROGRAM PRZYGOTOWANY PRZEZ ZESPÓŁ PROGRAMOWY W SKŁADZIE¹

- 1) **mgr piel. Małgorzata Papiernik** – Przewodnicząca Zespołu; Zakład Pielęgniarstwa Klinicznego Wydział Nauki o Zdrowiu, Warszawski Uniwersytet Medyczny
- 2) **dr n. med. Anita Gębska-Kuczerowska** – Studium Zdrowia Publicznego Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny w Warszawie
- 3) **mgr Jolanta Prochaska** – Naczelnik Wydziału ds. Szczepień Ochronnych, Departament Zapobiegania oraz Zwalczania Zakażeń i Chorób Zakaźnych u Ludzi, Główny Inspektorat Sanitarny w Warszawie

RECENZENT PROGRAMU

dr n. med. Iwona Paradowska-Stankiewicz – Konsultant Krajowy w dziedzinie epidemiologii,
Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny w Warszawie

¹ Powołany Zarządzeniem Dyrektora Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych Nr 45/14 z dnia 2 lipca 2014 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw Opracowania Programu Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych.

1. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNO-PROGRAMOWE

Rodzaj kształcenia

Kurs specjalistyczny jest to rodzaj kształcenia, który zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. *o zawodach pielęgniarki i położnej* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1435, z późn. zm.) ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną wiedzy i umiejętności do wykonywania określonych czynności zawodowych przy udzielaniu świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych lub rehabilitacyjnych.

Efekty kształcenia wskazane w programie kursu specjalistycznego *Szczepienia ochronne dla pielęgniarek* są dla organizatora i uczestnika kształcenia obowiązkowym elementem programu. Osiągnięcie wskazanych efektów kształcenia gwarantuje, że każdy uczestnik kursu specjalistycznego będzie posiadać takie same kwalifikacje, niezależnie od miejsca ukończenia kształcenia, podmiotu organizującego kształcenie oraz systemu kształcenia.

Cel kształcenia

Przygotowanie pielęgniarki do samodzielnego udzielania świadczeń zdrowotnych w zakresie szczepień ochronnych², postępowania w przypadku wystąpienia niepożądanego odczynu poszczepiennego (NOP) oraz prowadzenia sprawozdawczości w zakresie szczepień ochronnych.

Czas trwania kształcenia

Łączna liczba godzin przeznaczonych na realizację programu kursu specjalistycznego w kontakcie z wykładowcą/opiekunem stażu wynosi **80** godzin dydaktycznych:

zajęcia teoretyczne – **35** godzin,

zajęcia praktyczne – **45** godzin.

Organizator kształcenia w porozumieniu z kierownikiem, ma prawo dokonać modyfikacji czasu trwania zajęć w wymiarze nie większym niż 10%. Oznacza to, że 90% czasu przeznaczonego na realizację poszczególnych modułów nie podlega zmianie. Wskazane 10%, **co stanowi nie więcej niż 8 godzin, może być wykorzystane na samokształcenie.**

Sposób organizacji

Za przebieg i organizację kursu specjalistycznego odpowiedzialny jest organizator kształcenia.

Planując realizację kształcenia, organizator powinien:

1. Opracować regulamin organizacyjny kursu specjalistycznego, który w szczególności określa:
 - organizację;
 - zasady i sposób naboru osób;
 - prawa i obowiązki osób uczestniczących;
 - zakres obowiązków kadry dydaktycznej prowadzącej nauczanie teoretyczne i praktyczne;
 - zasady przeprowadzenia egzaminu końcowego.
2. Powołać kierownika kursu specjalistycznego.

Do zadań kierownika kursu oprócz zadań określonych w przepisach Ministra Zdrowia z tego zakresu powinno należeć:

- współdecydowanie o doborze kadry dydaktycznej;
- przedstawienie uczestnikom kursu: celu, programu i organizacji kształcenia;
- ocenianie placówek szkolenia praktycznego wg specyfiki i organizacji zajęć;
- pomaganie w rozwiązywaniu problemów;

² Wykaz chorób zakaźnych objętych obowiązkiem szczepień oraz katalog szczepień obowiązkowych i zalecanych określają obowiązujące przepisy prawa. Realizacja szczepień ochronnych odbywa się zgodnie z obowiązującym na dany rok Programem Szczepień Ochronnych (PSO).

- udzielanie indywidualnych konsultacji uczestnikom kursu;
 - zbieranie i analizowanie opinii o przebiegu kursu.
3. Przeprowadzić postępowanie kwalifikacyjne.
 4. Powołać wykładowców posiadających kwalifikacje określone w programie kursu.
 5. Powołać w uzgodnieniu z kierownikiem kursu opiekunów szkolenia praktycznego, którzy powinni być merytorycznymi pracownikami placówek, w których odbywa się szkolenie praktyczne. Do zadań opiekuna szkolenia praktycznego należy:
 - instruktaz wstępny (zapoznanie z celem szkolenia praktycznego z organizacją pracy, wyposażeniem placówki, jej personelem, zakresem udzielanych świadczeń i in.);
 - instruktaz bieżący (organizacja i prowadzenie zajęć, kontrola nad ich prawidłowym przebiegiem, pomoc w rozwiązywaniu problemów i in.);
 - instruktaz końcowy (omówienie i podsumowanie zajęć, zaliczenie świadczeń zdrowotnych określonych w programie kształcenia, ocena uzyskanych wiadomości i umiejętności).
 6. Zapewnić bazę dydaktyczną do szkolenia teoretycznego, dostosowaną do liczby uczestników kursu.
 7. Zapewnić środki dydaktyczne, o których mowa w programie poszczególnych modułów.
 8. Dobrać placówki stażowe zgodnie z planem nauczania, w których możliwe będzie zdobywanie umiejętności niezbędnych do wykonywania określonych świadczeń zdrowotnych.
 9. Posiadać wewnętrzny system monitorowania jakości kształcenia.

Sposób sprawdzania efektów kształcenia

W toku realizacji programu przewiduje się ocenianie:

1. Bieżące – rozumiane jako zaliczanie poszczególnych modułów (sprawdzenie stopnia opanowania wiedzy i umiejętności będących przedmiotem nauczania teoretycznego i praktycznego, w tym świadczeń zdrowotnych przewidzianych w programie kształcenia).
2. Końcowe – zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. *o zawodach pielęgniarki i położnej* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1435, z późn. zm.) kurs specjalistyczny kończy się egzaminem teoretycznym przeprowadzonym w formie pisemnej lub ustnej, albo egzaminem praktycznym.

Rodzaj egzaminu i formę egzaminu teoretycznego ustala organizator kształcenia, z uwzględnieniem zakresu, w jakim prowadzony jest kurs specjalistyczny.

2. OGÓLNE EFEKTY KSZTAŁCENIA

Zaświadczenie o ukończeniu kursu specjalistycznego *Szczepienia ochronne dla pielęgniarek* otrzymuje pielęgniarka, która:

1) w zakresie wiedzy posiada:

- aktualną wiedzę z zakresu szczepień ochronnych;
- znajomość regulacji prawnych i norm etycznych odnoszących się do udzielania świadczeń zdrowotnych w zakresie szczepień ochronnych

2) w zakresie umiejętności potrafi:

- wykonać zgodnie z obowiązującymi zasadami szczepienia ochronne u pacjentów w różnym wieku;
- rozpoznawać i klasyfikować niepożądane odczyny poszczepienne (NOP) oraz podejmować stosowne działania w przypadku ich wystąpienia;
- korzystać z aktualnej wiedzy w zakresie szczepień ochronnych

3) w zakresie kompetencji społecznych:

- szanuje godność i autonomię pacjenta bez względu na jego wiek, płeć, niepełnosprawność, orientację seksualną oraz pochodzenie narodowe i etniczne;
- współpracuje z pacjentem, jego rodziną i członkami zespołu opieki zdrowotnej;
- ponosi odpowiedzialność za wykonywanie specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w zakresie szczepień ochronnych;
- krytycznie ocenia własne kompetencje w zakresie szczepień ochronnych;
- stale aktualizuje wiedzę i umiejętności w zakresie szczepień ochronnych.

3. SZCZEGÓŁOWE EFEKTY KSZTAŁCENIA

W zakresie wiedzy uczestnik kursu:

- W1. omawia podstawy prawne szczepień ochronnych;
- W2. omawia sposób finansowania szczepień ochronnych;
- W3. definiuje podmioty uprawnione do przeprowadzania szczepień ochronnych;
- W4. wskazuje wymogi w zakresie organizacji i wyposażenia punktu/gabinetu szczepień ochronnych;
- W5. omawia zasady organizowania szczepień ochronnych;
- W6. przedstawia zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności pielęgniarki punktu/gabinetu szczepień ochronnych;
- W7. zna zadania osoby wykonującej szczepienie ochronne w świetle przepisów prawa;
- W8. omawia obowiązującą dokumentację i dokumentowanie wykonania szczepienia ochronnego;
- W9. omawia zasady dystrybucji szczepionek zakupionych do realizacji Programu Szczepień Ochronnych;
- W10. omawia warunki transportu i przechowywania szczepionek;
- W11. omawia cechy dyskwalifikujące użycie preparatów szczepionek z uwagi na nieprawidłowy transport lub przechowywanie;
- W12. omawia procedury związane z wykonywaniem zabiegu wakcynacji w aspekcie bezpieczeństwa pacjenta i pracowników medycznych (tj. sterylność zabiegu, utylizacja odpadów, postępowanie w przypadku zakłucia);
- W13. omawia procedury administracyjne, dotyczące rejestracji wykonanych zabiegów, NOP, jak również zgłaszania braku zgody opiekuna prawnego na wykonywanie szczepień ochronnych;
- W14. omawia prawa pacjenta w aspekcie szczepień ochronnych;
- W15. omawia wpływ ruchów antyszczepionkowych na realizację szczepień ochronnych w Polsce;
- W16. zna zasady skutecznej komunikacji: pielęgniarka/lekarz – pacjent;
- W17. omawia rodzaje odporności oraz czynniki modyfikujące odporność;
- W18. przedstawia odrębności układu odpornościowego noworodka;
- W19. wskazuje czynniki modyfikujące układ immunologiczny;
- W20. różnicuje szczepienia wykonywane we wrodzonych i nabytych niedoborach odporności;
- W21. charakteryzuje poszczególne rodzaje szczepionek i ich działanie immunologiczne;
- W22. wyjaśnia zasadność przestrzegania cyklu szczepień ochronnych;
- W23. wymienia wskazania i przeciwwskazania do wykonywania szczepień ochronnych;
- W24. charakteryzuje obowiązujący Program Szczepień Ochronnych w Polsce;
- W25. wymienia zasady stosowane przy układaniu indywidualnego kalendarza szczepień ochronnych;
- W26. przedstawia zasady obowiązujące przy wykonywaniu szczepień w szczególnych sytuacjach;

- W27. charakteryzuje niepożądane odczyny poszczepienne (NOP);
- W28. omawia postępowanie w przypadku wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych;
- W29. wymienia zasady profilaktyki niepożądanych odczynów poszczepiennych;
- W30. omawia alternatywne kalendarze szczepień ochronnych;
- W31. wymienia rodzaje szczepień ochronnych wykonywanych w okresie noworodkowym wraz z uzasadnieniem ich celowości z uwagi na specyfikę układu immunologicznego;
- W32. charakteryzuje szczepionki przeznaczone do wakcynacji w okresie noworodkowym;
- W33. wymienia wskazania i definiuje przeciwwskazania do wykonywania szczepień ochronnych u noworodka;
- W34. charakteryzuje rozwój zmiany po szczepieniu przeciw gruźlicy;
- W35. wymienia wskazania i definiuje przeciwwskazania do wykonywania szczepień ochronnych u noworodka;
- W36. wymienia spektrum niepożądanych odczynów poszczepiennych w zależności od rodzaju szczepionki;
- W37. omawia zasady kwalifikacji do szczepień ochronnych;
- W38. klasyfikuje i charakteryzuje poszczególne szczepionki ochronne z uwzględnieniem grup wiekowych;
- W39. wymienia szczepienia ochronne obowiązkowe u dzieci i młodzieży;
- W40. przedstawia wskazania i przeciwwskazania do szczepień ochronnych obowiązkowych u dzieci i młodzieży;
- W41. omawia szczepienia ochronne obowiązkowe osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie;
- W42. wymienia szczepienia ochronne zalecane dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych;
- W43. przedstawia wskazania i przeciwwskazania do szczepień ochronnych zalecanych u dzieci, młodzieży i osób dorosłych;
- W44. omawia techniki wykonywania szczepień ochronnych obowiązkowych i zalecanych;
- W45. omawia technikę wykonania próby tuberkulinowej;
- W46. omawia technikę odczytania próby tuberkulinowej oraz jej wynik ujemny i dodatni;
- W47. omawia dokumentację wykonanych szczepień ochronnych obowiązkowych i zalecanych;
- W48. omawia czynniki zmniejszające i nasilające lęk przed szczepieniem ochronnym.

W zakresie umiejętności uczestnik kursu potrafi:

- U1. organizować i wyposażać punkt szczepień ochronnych;
- U2. przeprowadzać transport szczepionek oraz przechowywać je zgodnie z obowiązującymi procedurami;
- U3. sporządzać sprawozdania z realizacji szczepień ochronnych;
- U4. dokonywać analizy wykonalności szczepień ochronnych;
- U5. udzielać wyczerpujących informacji na temat celowości szczepień ochronnych;
- U6. definiować kontrargumenty ruchów antyszczepionkowych;
- U7. udzielać wyczerpujących informacji na temat postępowania pacjenta w przypadku wystąpienia niepożądanego odczynu poszczepiennego (NOP);
- U8. współuczestniczyć w opracowaniu alternatywnych kalendarzy szczepień ochronnych;
- U9. prowadzić dokumentację dotyczącą szczepień ochronnych akcyjnych u osób szczególnie narażonych na zakażenie;
- U10. współuczestniczyć w kwalifikacji noworodka do szczepienia ochronnego;
- U11. postępować ze sprzętem i materiałem użytym przy wykonywaniu szczepień ochronnych zgodnie z obowiązującą procedurą;
- U12. wykonywać szczepienie ochronne u noworodka zgodnie z obowiązującymi zasadami;

- U13. dokumentować wykonane szczepienie ochronne u noworodka w karcie uodpornienia, książeczce szczepień;
- U14. edukować rodziców/opiekunów m.in. w zakresie obserwacji i pielęgnacji noworodka po szczepieniu ochronnym oraz celowości szczepień ochronnych;
- U15. rozpoznawać, klasyfikować i charakteryzować miejscowe oraz uogólnione reakcje ustroju występujące u noworodka po szczepieniu ochronnym;
- U16. współuczestniczyć w kwalifikacji dzieci, młodzieży i osób dorosłych do szczepienia ochronnego;
- U17. wykonywać szczepienie ochronne zgodnie z obowiązującymi zasadami u dzieci, młodzieży i osób dorosłych;
- U18. dokumentować wykonane szczepienie ochronne u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych;
- U19. wyznaczać datę kolejnego szczepienia ochronnego;
- U20. zapewniać terminowe przeprowadzanie szczepień ochronnych;
- U21. współpracować z rodzicem/opiekunem dziecka w czasie wykonywania szczepienia ochronnego;
- U22. obserwować dzieci, młodzież i osoby dorosłe w kierunku wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych w krótkim czasie od wykonania szczepienia ochronnego;
- U23. informować rodziców/opiekunów o mogących wystąpić miejscowych odczynach w miejscu szczepienia ochronnego i udzielać wyczerpujących informacji na temat postępowania;
- U24. udzielać wyczerpujących informacji na temat postępowania rodziców/opiekunów w przypadku wystąpienia opóźnionego odczynu poszczepiennego;
- U25. rozpoznawać i klasyfikować miejscowe oraz uogólnione reakcje ustroju występujące po szczepieniu ochronnym u dzieci, młodzieży i osób dorosłych;
- U26. podejmować stosowne działania w przypadku wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych;
- U27. współuczestniczyć w przekazywaniu zgłoszeń o NOP Państwowemu Inspektorowi Sanitarnemu;
- U28. edukować dzieci i młodzież oraz ich rodziców/opiekunów w zakresie szczepień ochronnych;
- U29. sporządzać sprawozdanie z przeprowadzonych obowiązkowych szczepień ochronnych;
- U30. analizować realizację szczepień ochronnych obowiązkowych w populacji objętej opieką;
- U31. wykonywać próbę tuberkulinową i dokumentować jej wykonanie;
- U32. dokonać odczytu próby tuberkulinowej oraz interpretować i dokumentować jej wynik;
- U33. informować osoby dorosłe o mogących wystąpić miejscowych odczynach w miejscu szczepienia ochronnego oraz o samoobserwacji w kierunku wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych;
- U34. edukować osoby dorosłe w zakresie szczepień ochronnych;
- U35. łagodzić emocje wywołane szczepieniem ochronnym;
- U36. współpracować z instytucjami sprawującymi nadzór nad organizacją i realizacją szczepień ochronnych.

W zakresie kompetencji społecznych uczestnik kursu:

- K1. szanuje godność i autonomię pacjenta;
- K2. przestrzega tajemnicy zawodowej;
- K3. przestrzega praw pacjenta;
- K4. wykazuje odpowiedzialność za wykonywane świadczenia zdrowotne;

- K5. współpracuje z członkami zespołu opieki zdrowotnej zgodnie z własnymi kompetencjami, zachowując zasady etyki zawodowej;
- K6. systematycznie wzbogaca swoją wiedzę zawodową i umiejętności celem poprawy jakości opieki pielęgniarskiej.

4. PLAN NAUCZANIA

Lp.	Nazwa modułu	Liczba godzin teorii	Miejsce realizacji stażu	Liczba godzin stażu	Łączna liczba godzin kontaktowych
I	Organizacja szczepień ochronnych w Polsce	7	–	–	7
II	Podstawy szczepień ochronnych	14	–	–	14
III	Szczepienia ochronne noworodków	4	Oddział noworodkowy albo Oddział położniczo-noworodkowy	15	19
IV	Szczepienia ochronne dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych	10	Punkt szczepień dla dzieci i młodzieży	10	40
			Poradnia pulmonologiczna	10	
			Podstawowa opieka zdrowotna (gabinet zabiegowy)	10	
Łącznie		35		45	80*

* Organizator kształcenia w porozumieniu z kierownikiem, ma prawo dokonać modyfikacji czasu trwania zajęć w wymiarze nie większym niż 10%. Oznacza to, że 90% czasu przeznaczanego na realizację poszczególnych modułów nie podlega zmianie. Wskazane 10%, **co stanowi nie więcej niż 8 godzin, może być wykorzystane na samokształcenie.**

5. MODUŁY KSZTAŁCENIA**5.1. MODUŁ I**

Nazwa modułu	ORGANIZACJA SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH W POLSCE
Cel kształcenia	Celem modułu jest dostarczenie pielęgniarce aktualnej wiedzy w zakresie organizacji i przeprowadzania szczepień ochronnych na podstawie obowiązujących przepisów prawnych.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W1. omawia podstawy prawne szczepień ochronnych;</p> <p>W2. omawia sposób finansowania szczepień ochronnych;</p> <p>W3. definiuje podmioty uprawnione do przeprowadzania szczepień ochronnych;</p> <p>W4. wskazuje wymogi w zakresie organizacji i wyposażenia punktu/gabinetu szczepień ochronnych;</p> <p>W5. omawia zasady organizowania szczepień ochronnych;</p> <p>W6. przedstawia zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności pielęgniarki punktu/gabinetu szczepień ochronnych;</p> <p>W7. zna zadania osoby wykonującej szczepienie ochronne w świetle przepisów prawa;</p> <p>W8. omawia obowiązującą dokumentację i dokumentowanie wykonania szczepienia ochronnego;</p> <p>W9. omawia zasady dystrybucji szczepionek zakupionych do realizacji Programu Szczepień Ochronnych;</p> <p>W10. omawia warunki transportu i przechowywania szczepionek;</p> <p>W11. omawia cechy dyskwalifikujące użycie preparatów szczepionek z uwagi na nieprawidłowy transport lub przechowywanie;</p> <p>W12. omawia procedury związane z wykonywaniem zabiegu wakcynacji w aspekcie bezpieczeństwa pacjenta pracowników medycznych (tj. sterylność zabiegu, utylizacja odpadów, postępowanie w przypadku zakłucia);</p> <p>W13. omawia procedury administracyjne, dotyczące rejestracji wykonanych zabiegów, NOP, jak również zgłaszania braku zgody opiekuna prawnego na wykonywanie szczepień ochronnych;</p> <p>W14. omawia prawa pacjenta w aspekcie szczepień ochronnych;</p> <p>W15. omawia wpływ ruchów antyszczepionkowych na realizację szczepień ochronnych w Polsce;</p> <p>W16. zna zasady skutecznej komunikacji: pielęgniarka/lekarz – pacjent.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p>

	<p>U1. organizować i wyposażać punkt szczepień ochronnych; U2. przeprowadzać transport szczepionek oraz przechowywać je zgodnie z obowiązującymi procedurami; U3. sporządzać sprawozdania z realizacji szczepień ochronnych; U4. dokonywać analizy wykonalności szczepień ochronnych; U5. udzielać wyczerpujących informacji na temat celowości szczepień ochronnych; U6. definiować kontrargumenty ruchów antyszczepionkowych.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K3. przestrzega praw pacjenta; K4. wykazuje odpowiedzialność za wykonywane świadczenia zdrowotne; K6. systematycznie wzbogaca swoją wiedzę zawodową i umiejętności w celu poprawy jakości opieki pielęgniarskiej.</p>
<p>Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie</p>	<p>Wykładowcą może być osoba mająca nie mniej niż 5-letni staż zawodowy w przedmiotowym zakresie, doświadczenie dydaktyczne oraz spełnia co najmniej jeden z warunków w sytuacji <u>pielęgniarek i położnych</u>:</p> <p>1. <u>Pielęgniarka</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa i ukończony kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych; 2) posiada tytuł licencjata pielęgniarstwa i ukończony kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych; 3) posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, pediatrycznego lub rodzinnego oraz uprawnienia do wykonywania szczepień ochronnych; 4) posiada stopień naukowy doktora. <p>2. <u>Położna</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa lub położnictwa i ukończony kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych 2) posiada tytuł licencjata położnictwa i ukończony kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych 3) posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, położniczo-ginekologicznego lub rodzinnego oraz uprawnienia do wykonywania szczepień ochronnych; 4) posiada stopień naukowy doktora <p>oraz</p> <p>3. <u>Lekarz</u>, który posiada specjalizację w dziedzinie: immunologii, pediatrii, neonatologii, epidemiologii, chorób zakaźnych, medycyny rodzinnej.</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

Wymagania wstępne	–
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	Wykład – 7 godz.
Nakład pracy uczestnika kursu	<p>Udział w zajęciach (godziny kontaktowe): 7 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykład – 7 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 30 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do wykładów – 10 godz. • opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu – 20 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 37 godz.</p>
Stosowane środki dydaktyczne	Sprzęt do prezentacji multimedialnych, rzutnik, laptop, sprzęt do odtwarzania nośników elektronicznych, foliogramy, tablice (plansze) dydaktyczne, modele dydaktyczne, wzory dokumentacji.
Stosowane metody dydaktyczne	Wykłady, ćwiczenia teoretyczne i samokształcenie.
Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu	<p>W zakresie wiedzy: Test składający się z 20 pytań jednokrotnego wyboru (warunkiem zaliczenia jest uzyskanie 70% poprawnych odpowiedzi).</p> <p>W zakresie umiejętności: Sprawdzan praktyczny.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych: Obserwacja uczestnika szkolenia przez wykładowcę, członków grupy oraz samoocena uczestnika szkolenia.</p> <p>Obecność na wykładach.</p> <p>Uzyskanie pozytywnej oceny z wykonania zadania polegającego na zaplanowaniu działań do podanego opisu przypadku, gdy brak zgody opiekuna prawnego na wykonywanie szczepienia u dziecka.</p>
Treści modułu kształcenia	<p>1. System szczepień ochronnych w Polsce – aspekty organizacyjne szczepień (2 godz.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) stan prawny w zakresie szczepień ochronnych w Polsce; 2) organizacja i finansowanie szczepień ochronnych obowiązkowych (proces tworzenia Programu Szczepień

	<p>Ochronnych (PSO), proces tworzenia zapotrzebowania i zakupu szczepionek);</p> <ol style="list-style-type: none"> 3) nabywanie, przechowywanie i transport szczepionek; 4) sposób przekazywania szczepionek świadczeniodawcom prowadzącym szczepienia ochronne; 5) wykaz chorób zakaźnych objętych obowiązkiem szczepień ochronnych; 6) osoby lub grupy osób obowiązane do poddawania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym; 7) organizacja i finansowanie szczepień ochronnych zalecanych i pracowniczych: <ol style="list-style-type: none"> a) wykaz zalecanych szczepień ochronnych, b) wykaz rodzajów czynności zawodowych oraz wykaz zalecanych szczepień ochronnych wymaganych u pracowników, funkcjonariuszy, żołnierzy lub podwładnych podejmujących pracę, zatrudnionych lub wyznaczonych do wykonywania tych czynności, c) dokumentacja – sposób dokumentowania i prowadzenia dokumentacji, d) prawa pacjenta w aspekcie obowiązujących przepisów. <p>2. Podmioty uprawnione do wykonywania szczepień ochronnych (0,5 godz.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) podmioty przeprowadzające szczepienia ochronne w Polsce; 2) kwalifikacje niezbędne do przeprowadzania szczepień ochronnych; 3) sposób przeprowadzania szczepień ochronnych; 4) zakres obowiązków osób przeprowadzających szczepienia ochronne; 5) zakres odpowiedzialności osób przeprowadzających szczepienia ochronne. <p>3. Organizacja gabinetu/punktu szczepień ochronnych (0,5 godz.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyposażenie punktu szczepień – wymogi prawne (warunki sanitarne pomieszczeń, sprzęt niezbędny do wykonywania szczepień ochronnych, sposób przechowywania szczepionek); 2) zestaw do udzielania pierwszej pomocy oraz zestaw przeciwwstrząsowy; 3) organizacja pracy w punkcie szczepień ochronnych: prowadzenie kartoteki, zasady wzywania na szczepienie, działalność oświatowo-zdrowotna. <p>4. Dokumentacja i sprawozdawczość z prowadzonych szczepień ochronnych oraz powikłań poszczepiennych (1 godz.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dokumentacja medyczna dotycząca szczepień ochronnych (karta uodpornienia, zaświadczenie o szczepieniu, sprawozdanie roczne, kwartalne, formularze zgłoszeń niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP)); 2) sposób prowadzenia i przekazywania dokumentacji medycznej dotyczącej szczepień ochronnych;
--	--

	<p>3) sposób prowadzenia i przekazywania sprawozdawczości w zakresie szczepień ochronnych;</p> <p>4) sposób prowadzenia dokumentacji punktu szczepień (kartoteka, wezwania do szczepień, pomiar temperatury w urządzeniu chłodniczym, rejestry).</p> <p>5. Prewencja zakażeń (0,5 godz.):</p> <p>1) zasady aseptyki obowiązujące przy wykonywaniu szczepień ochronnych;</p> <p>2) postępowanie ze sprzętem zużytym przy wykonywaniu szczepień ochronnych;</p> <p>3) postępowanie z materiałem zakaźnym.</p> <p>6. Nadzór nad realizacją szczepień ochronnych w Polsce (1 godz.):</p> <p>1) instytucje prowadzące nadzór nad realizacją szczepień ochronnych;</p> <p>2) sposób prowadzenia nadzoru nad realizacją szczepień ochronnych;</p> <p>3) monitorowanie realizacji szczepień ochronnych w Polsce (sprawozdania roczne ze szczepień ochronnych MZ-54, analiza danych, interpretacja wyników).</p> <p>7. Ruchy antyszczepionkowe w kraju i na świecie (0,5 godz.):</p> <p>1) podstawowe argumenty przeciwników szczepień ochronnych;</p> <p>2) wpływ ruchów antyszczepionkowych na stan zaszczepienia populacji;</p> <p>3) medycyna oparta na faktach – podaż wiarygodnych informacji.</p> <p>8. Warunki i zasady dobrej komunikacji – sposób przekazywania informacji (1 godz.):</p> <p>1) komunikacja skuteczna i uświadomiona: pielęgniarka/lekarz – pacjent;</p> <p>2) prawo pacjenta do informacji – przepisy prawa.</p>
Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu	<p>Literatura podstawowa:</p> <p>1. Bober-Gheek B., Fleischer M.: <i>Podstawy pielęgniarstwa epidemiologicznego</i>. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2006</p> <p>2. Bzdęga J., Gębska-Kuczerowska A.: <i>Epidemiologia w zdrowiu publicznym</i>, wyd. 1. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010</p> <p>3. Ciechaniewicz W., Grochans E., Łoś E.: <i>Wstrzyknięcia śródskórne, podskórne, domięśniowe i dożylnie. Podręcznik dla studiów medycznych</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2007</p> <p>4. Mrożek-Budzyn D.: <i>Wakcynologia praktyczna</i>, wyd. 5. Wyd. α-Medica Press, Bielsko-Biała 2015</p> <p>5. Wysocki J., Czajka H.: <i>Szczepienia w pytaniach i odpowiedziach</i>, wyd. 1. Wyd. Help-Med, 2007</p> <p>6. Zalecenia Amerykańskiego Komitetu Doradczego ds. Szczepień Ochronnych (ACIP). Ogólne wytyczne</p>

	<p>dotyczące szczepień ochronnych. „Med. Prakt. Pediatr.”, Wydanie Specjalne 1/2009</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Baumann-Popczyk A., Sadkowska-Todys M., Zieliński A.: <i>Choroby zakaźne i pasożytnicze – epidemiologia i profilaktyka</i>, wyd. 7 (aktualizowane i poszerzone). Wyd. α-Medica Press, Bielsko-Biała 2014 2. Bzdęga J., Magdzik W., Naruszewicz-Lesiuk D., Zieliński A. (red.): <i>Leksykon epidemiologiczny</i>, wyd. 1. Wyd. α-Medica Press, Bielsko-Biała 2008 3. Jaeschke R., Cook D., Guyatt G.: <i>Evidence based medicine (EBM), czyli praktyka medyczna oparta na wiarygodnych i aktualnych publikacjach (POWAP)</i>. „Medycyna Praktyczna”, Wydanie Specjalne 2002 4. Narodowy Program Zdrowia na lata 2007-2015 – Załącznik do Uchwały Nr 90/2007 Rady Ministrów z dnia 15 maja 2007 r. 5. Wojtczak A.: <i>Zdrowie publiczne wyzwaniem dla systemów zdrowia XXI wieku</i>, wyd. 1. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009 <p>Akty prawne (odzwierciedlające aktualny stan prawny):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Program Szczepień Ochronnych obowiązujący na dany rok (stanowiący załącznik do komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie Programu Szczepień Ochronnych, ogłaszanego corocznie w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw zdrowia) – http://www.gis.gov.pl 2. Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2014 r., poz. 1435, z późn. zm.) 3. Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2013 r., poz. 947, z późn. zm.) 4. Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2009 r., Nr 52, poz. 417, z późn. zm.) 5. Ustawa z dnia 27 lipca 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.)
Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje	Nie dotyczy.

5.2. MODUŁ II

Nazwa modułu	PODSTAWY SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH
Cel kształcenia	Celem modułu jest dostarczenie pielęgniarce aktualnej wiedzy dotyczącej uwarunkowań w zakresie wykonywania szczepień ochronnych.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W17. omawia rodzaje odporności oraz czynniki modyfikujące odporność;</p> <p>W18. przedstawia odrębności układu odpornościowego noworodka;</p> <p>W19. wskazuje czynniki modyfikujące układ immunologiczny;</p> <p>W20. różnicuje szczepienia wykonywane we wrodzonych i nabytych niedoborach odporności;</p> <p>W21. charakteryzuje poszczególne rodzaje szczepionek i ich działanie immunologiczne;</p> <p>W22. wyjaśnia zasadność przestrzegania cyklu szczepień ochronnych;</p> <p>W23. wymienia wskazania i przeciwwskazania do wykonywania szczepień ochronnych;</p> <p>W24. charakteryzuje obowiązujący Program Szczepień Ochronnych w Polsce;</p> <p>W25. wymienia zasady stosowane przy układaniu indywidualnego kalendarza szczepień ochronnych;</p> <p>W26. przedstawia zasady obowiązujące przy wykonywaniu szczepień w szczególnych sytuacjach;</p> <p>W27. charakteryzuje niepożądane odczyny poszczepienne (NOP);</p> <p>W28. omawia postępowanie w przypadku wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych;</p> <p>W29. wymienia zasady profilaktyki niepożądanych odczynów poszczepiennych;</p> <p>W30. omawia alternatywne kalendarze szczepień ochronnych.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U7. udzielać wyczerpujących informacji na temat postępowania pacjenta w przypadku wystąpienia niepożądanego odczynu poszczepiennego (NOP);</p> <p>U8. współuczestniczyć w opracowaniu alternatywnych kalendarzy szczepień ochronnych;</p> <p>U9. prowadzić dokumentację dotyczącą szczepień ochronnych akcyjnych u osób szczególnie narażonych na zakażenie.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K3. przestrzega praw pacjenta;</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>K4. wykazuje odpowiedzialność za wykonywane świadczenia zdrowotne;</p> <p>K6. systematycznie wzbogaca swoją wiedzę zawodową i umiejętności w poprawie jakości opieki pielęgniarskiej.</p>
<p>Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie</p>	<p>Wykładowcą może być osoba mająca nie mniej niż 5-letni staż zawodowy w przedmiotowym zakresie, doświadczenie dydaktyczne oraz spełnia co najmniej jeden z warunków w sytuacji <u>pielęgniarek i położnych</u>:</p> <p>1. <u>Pielęgniarka</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa i ukończony kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych; 2) posiada tytuł licencjata pielęgniarstwa i ukończony kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych; 3) posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, pediatricznego lub rodzinnego oraz uprawnienia do wykonywania szczepień ochronnych; 4) posiada stopień naukowy doktora. <p>2. <u>Położna</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa lub położnictwa i ukończony kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych 2) posiada tytuł licencjata położnictwa i ukończony kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych 3) posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, położniczo-ginekologicznego lub rodzinnego oraz uprawnienia do wykonywania szczepień ochronnych; 4) posiada stopień naukowy doktora <p>oraz</p> <p>3. <u>Lekarz</u>, który posiada specjalizację w dziedzinie: immunologii, pediatrii, neonatologii, epidemiologii, chorób zakaźnych, medycyny rodzinnej.</p>
<p>Wymagania wstępne</p>	<p>–</p>
<p>Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia</p>	<p>Wykład – 14 godz.</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

<p>Nakład pracy uczestnika kursu</p>	<p>Udział w zajęciach (godziny kontaktowe): 14 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykład – 14 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 42 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do wykładów – 14 godz. • opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu – 28 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 56 godz.</p>
<p>Stosowane metody dydaktyczne</p>	<p>Wykład, ćwiczenia teoretyczne, ćwiczenia w warunkach symulowanych.</p>
<p>Stosowane środki dydaktyczne</p>	<p>Prezentacja multimedialna, rzutnik, laptop, sprzęt do odtwarzania nośników elektronicznych, foliogramy, tablice (plansze) dydaktyczne, modele dydaktyczne, wzory dokumentacji.</p>
<p>Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu</p>	<p>W zakresie wiedzy: Test składający się z 20 pytań jednokrotnego wyboru (warunkiem zaliczenia jest uzyskanie 70% poprawnych odpowiedzi).</p> <p>W zakresie umiejętności: Sprawdzian praktyczny.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych: Obserwacja uczestnika szkolenia przez wykładowcę, członków grupy oraz samoocena uczestnika szkolenia.</p> <p>Obecność na wykładach.</p> <p>Uzyskanie pozytywnej oceny z wykonania zadania polegającego na zaplanowaniu do podanego opisu przypadku działań profilaktycznych niepożądanych odczynów poszczepiennych.</p>
<p>Treści modułu kształcenia</p>	<p>1. Podstawy immunologii: (2 godz.)</p> <p>1) układ odpornościowy – działanie, narządy limfatyczne:</p> <p style="margin-left: 20px;">a) odpowiedź immunologiczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – komponenty i zasadnicze cechy odpowiedzi immunologicznej: limfocyty B i limfocyty T, antygeny, mechanizmy swoiste i nieswoiste, – typy odpowiedzi: humoralna, komórkowa, – etapy odpowiedzi: faza indukcji i faza efektorowa, – przeciwciała: klasy immunoglobulin IgA, IgD, IgE, IgG, IgM; <p>2) podstawy immunologiczne czynnej odporności przeciwzakaźnej;</p>

	<p>3) odporność swoista i nieswoista:</p> <p>a) odporność nieswoista: bariery mechaniczne, chemiczne, mikrobiologiczne, układ białek dopełniacza, cytokiny, komórki fagocytarne, limfocyty NK,</p> <p>b) odporność swoista (typu komórkowego, typu humoralnego);</p> <p>4) odporność immunologiczna pierwotna i wtórna;</p> <p>5) odporność czynna i bierna (naturalna i sztuczna);</p> <p>6) dojrzewanie układu immunologicznego – mechanizmy fizjologiczne indukcji odporności komórkowej i humoralnej, okres utrzymania odporności, czynniki modyfikujące odporność immunologiczną.</p> <p>2. Szczepionki: (2 godz.)</p> <p>1) definicje;</p> <p>2) rodzaje i podział szczepionek ze względu na:</p> <p>a) rodzaj antygeny: szczepionki żywe, szczepionki zabite, szczepionki rekombinowane, toksoidy/anatoksyny, szczepionki podjednostkowe,</p> <p>b) rodzaj drobnoustroju: szczepionki bakteryjne, szczepionki wirusowe, szczepionki mieszane,</p> <p>c) zakres działania uodparniającego: szczepionki swoiste, szczepionki nieswoiste,</p> <p>d) postać: szczepionki płynne, szczepionki liofilizowane (w proszku),</p> <p>e) liczbę antygeny: szczepionki monowalentne, szczepionki poliwalentne, szczepionki skojarzone,</p> <p>f) pochodzenie antygeny szczepionkowego: autszczepionki, heteroszczepionki,</p> <p>g) podstawowe zasady dotyczące stosowania preparatów szczepionkowych (schematy/cykle szczepień, odstępy czasowe pomiędzy szczepieniami, łączenie różnych szczepionek).</p> <p>3. Wskazania i przeciwwskazania do szczepień ochronnych: (1 godz.)</p> <p>1) wskazania ze względów zdrowotnych i epidemiologiczno-społecznych, wybór wskazań do poszczególnych szczepionek;</p> <p>2) ogólnie przyjęte przeciwwskazania do wszystkich szczepień – zalecenia i rekomendacje gremiów eksperckich krajowych i światowych.</p> <p>4. Podstawy epidemiologiczne wykonywania szczepień ochronnych: (1 godz.)</p> <p>1) aktualna sytuacja epidemiologiczna chorób objętych w Polsce obowiązkowym szczepieniem ochronnym;</p> <p>2) badania skuteczności szczepionek i szczepień – różnice;</p> <p>3) znaczenie szczepień ochronnych w aspekcie indywidualnym i zbiorowiskowym.</p>
--	--

	<p>5. Program Szczepień Ochronnych (PSO) w Polsce: (1 godz.) – szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane.</p> <p>6. Indywidualny kalendarz szczepień ochronnych (1 godz.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zasady ustalania indywidualnego kalendarza szczepień ochronnych; 2) postępowanie przy odstępstwach od schematów szczepień ochronnych w PSO – dobór optymalnej formy wakcynacji z perspektywy stanu klinicznego pacjenta i oczekiwanego efektu bezpieczeństwa i ochrony przeciwzakaźnej; 3) alternatywny kalendarz szczepień ochronnych – zasady realizacji, możliwe odstępstwa od kalendarza szczepień (cykle szczepienia, odstępy między dawkami przypominającymi, dobór szczepionek np. skojarzonych, odstęp czasu pomiędzy szczepieniami, wiek pacjenta, stan kliniczny). <p>7. Szczepienia ochronne we wrodzonych i nabytych zaburzeniach odporności (1 godz.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zalecenia dotyczące stosowania szczepień ochronnych u osób z zaburzeniami odporności, innymi problemami zdrowotnymi, np. chorobami alergicznymi: <ol style="list-style-type: none"> a) wskazania kliniczne, b) obserwacja poszczepienna, c) indywidualizacja kalendarza szczepień ochronnych. <p>8. Szczepienia ochronne osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie (1 godz.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) szczepienie przeciwko wścieklicznie: <ol style="list-style-type: none"> a) właściwości szczepionki, b) schemat szczepienia, c) wskazania: osoby narażone na zakażenie w wyniku styczności ze zwierzęciem chorym na wścieklicznę lub podejrzanym o zakażenie wirusem wściekliczny, d) zasady immunoprofilaktyki czynno-biernej (profilaktyka poekspozycyjna); 2) szczepienie przeciwko tężcowi: <ul style="list-style-type: none"> – właściwości szczepionki, – wskazania: osoby zranione, narażone na zakażenie tężcem; nieszczepieni, niekompletnie szczepieni lub historia szczepień niepewna, – profilaktyka poekspozycyjna. <p>9. Szczepienia ochronne w sytuacjach szczególnych (1 godz.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zasady postępowania w razie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii: zalecenia ogólne, zalecenia kliniczne, ochrona przed bioterroryzmem;
--	--

	<p>2) organizacja realizacji szczepień ochronnych w sytuacjach szczególnych.</p> <p>10. Szczepienia ochronne osób wyjeżdżających za granicę (1 godz.):</p> <p>1) zalecane szczepienia ochronne wymagane międzynarodowymi przepisami zdrowotnymi – globalizacja i wyzwania stojące przed służbami sanitarnymi, warunki epidemiologiczne, np. informacja o obszarach endemicznych: żółta gorączka, cholera, wścieklizna.</p> <p>11. Niepożądane odczyny poszczepienne (NOP) (2 godz.)</p> <p>1) klasyfikacja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ciężki, poważny, łagodny, – miejscowe, ogólnoustrojowe, alergiczne; <p>2) przyczyny: działanie samej szczepionki (np. uczulenie na jej składnik); nieprawidłowe podanie szczepionki; inna przyczyna, przypadkowo występująca w tym samym czasie, co szczepienie;</p> <p>3) charakterystyka NOP występujących po poszczególnych szczepieniach ochronnych: np. przeciw różyczce – przewlekłe zapalenie stawów, odrze – plamica małopłytkowa, krztuścowi i odrze – zapalenie mózgu, krztuścowi – objawy neurologiczne, po szczepieniu doustnym przeciw polio – poszczepienne porażenie poliomyelitis, po każdym szczepieniu – wstrząs anafilaktyczny;</p> <p>4) postępowanie w przypadku wystąpienia niepożądanego odczynu poszczepiennego;</p> <p>5) profilaktyka niepożądanych odczynów poszczepiennych;</p> <p>6) cele monitorowania niepożądanych odczynów poszczepiennych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wykrywanie nowych, nietypowych i rzadkich odczynów, b) monitorowanie poznanych odczynów, c) ustalenie czynników ryzyka wystąpienia poszczególnych rodzajów odczynów, d) identyfikacja partii szczepionek ze zwiększonym odsetkiem odczynów, e) kontrola bezpieczeństwa nowo wprowadzonych szczepionek.
Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gołąb J., Jakóbiśiak M., Lasek W., Stokłosa T.: <i>Immunologia</i>. Wydawnictwo Naukowe PWN, 2012 2. Mrozek-Budzyn D.: <i>Wakcynologia praktyczna</i>, wyd. 5. Wyd. α-Medica Press, 2015 3. Wysocki J., Czajka H.: <i>Szczepienia w pytaniach i odpowiedziach</i>, wyd. 1. Wyd. Help-Med, 2007 4. Program Szczepień Ochronnych obowiązujący na dany rok (stanowiący załącznik do komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie Programu Szczepień Ochronnych, ogłaszanego corocznie w dzienniku

	urzędowym ministra właściwego do spraw zdrowia) – http://www.gis.gov.pl
Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje	Nie dotyczy.

5.3. MODUŁ III

Nazwa modułu	SZCZEPHENIA OCHRONNE NOWORODKÓW
Cel kształcenia	Celem modułu jest przygotowanie pielęgniarki do udzielania świadczeń zdrowotnych z zakresu wykonywania szczepień ochronnych u noworodka oraz oceny reakcji poszczepiennych.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W31. wymienia rodzaje szczepień ochronnych wykonywane w okresie noworodkowym wraz z uzasadnieniem ich celowości z uwagi na specyfikę układu immunologicznego;</p> <p>W32. charakteryzuje szczepionki przeznaczone do wakcynacji w okresie noworodkowym;</p> <p>W33. wymienia wskazania i definiuje przeciwwskazania do wykonywania szczepień ochronnych u noworodka;</p> <p>W34. charakteryzuje rozwój zmiany po szczepieniu przeciw gruźlicy;</p> <p>W35. wymienia wskazania i definiuje przeciwwskazania do wykonywania szczepień ochronnych u noworodka;</p> <p>W36. wymienia spektrum niepożądanych odczynów poszczepiennych w zależności od rodzaju szczepionki.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U10. współuczestniczyć w kwalifikacji noworodka do szczepienia ochronnego;</p> <p>U11. postępować ze sprzętem i materiałem użytym przy wykonywaniu szczepień ochronnych zgodnie z obowiązującą procedurą;</p> <p>U12. wykonywać szczepienie ochronne u noworodka zgodnie z obowiązującymi zasadami;</p> <p>U13. dokumentować wykonane szczepienie ochronne u noworodka w karcie uodpornienia, książeczce szczepień;</p> <p>U14. edukować rodziców/opiekunów m.in. w zakresie obserwacji i pielęgnacji noworodka po szczepieniu ochronnym oraz celowości szczepień ochronnych;</p> <p>U15. rozpoznawać, klasyfikować i charakteryzować miejscowe oraz uogólnione reakcje ustroju występujące u noworodka po szczepieniu ochronnym;</p> <p>U35. łagodzić emocje wywołane szczepieniem ochronnym;</p> <p>U36. współpracować z instytucjami sprawującymi nadzór nad organizacją i realizacją szczepień ochronnych.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K1. szanuje godność i autonomię pacjenta;</p> <p>K2. przestrzega tajemnicy zawodowej;</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>K3. przestrzega praw pacjenta; K4. wykazuje odpowiedzialność za wykonywane świadczenia zdrowotne; K5. współpracuje z członkami zespołu opieki zdrowotnej, zachowując zasady etyki zawodowej i własne kompetencje; K6. systematycznie wzbogaca swoją wiedzę zawodową i umiejętności w poprawie jakości opieki pielęgniarskiej.</p>
<p>Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie</p>	<p>Wykładowcą może być osoba mająca nie mniej niż 5-letni staż zawodowy w przedmiotowym zakresie, doświadczenie dydaktyczne oraz spełnia co najmniej jeden z warunków w sytuacji <u>pielęgniarek i położnych</u>:</p> <p>1. <u>Pielęgniarka</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa i ukończony kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych; 2) posiada tytuł licencjata pielęgniarstwa i ukończony kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych; 3) posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, pediatrycznego lub rodzinnego oraz uprawnienia do wykonywania szczepień ochronnych; 4) posiada stopień naukowy doktora. <p>2. <u>Położna</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa lub położnictwa i ukończony kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych 2) posiada tytuł licencjata położnictwa i ukończony kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych 3) posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, położniczo-ginekologicznego lub rodzinnego oraz uprawnienia do wykonywania szczepień ochronnych; 4) posiada stopień naukowy doktora <p>oraz</p> <p>3. <u>Lekarz</u>, który posiada specjalizację w dziedzinie: immunologii, pediatrii, neonatologii, epidemiologii, chorób zakaźnych, medycyny rodzinnej.</p>
<p>Wymagania wstępne</p>	<p>–</p>
<p>Sposób realizacji</p>	<p>Wykład problemowy, ćwiczenia teoretyczne, ćwiczenia w warunkach symulowanych, np. na fantomach, seminaria, staż.</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	Wykład – 4 godz. Staż – 15 godz.
Nakład pracy uczestnika kursu	<p>Udział w zajęciach (godziny kontaktowe): 19 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykład – 4 godz. • staż – 15 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 49 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do wykładów – 8 godz. • opanowanie materiału do zaliczenia modułu – 16 godz. • przygotowanie się do stażu – 10 godz. • opanowanie materiału do zaliczenia modułu – 15 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 68 godz.</p>
Stosowane metody dydaktyczne	Wykład problemowy, ćwiczenia teoretyczne, ćwiczenia w warunkach symulowanych, np. na fantomach, seminaria, staż.
Stosowane środki dydaktyczne	Prezentacja multimedialna, rzutnik, laptop, sprzęt do odtwarzania nośników elektronicznych, foliogramy, tablice (plansze) dydaktyczne, modele dydaktyczne, wzory dokumentacji.
Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu	<p>W zakresie wiedzy: Test składający się z 20 pytań jednokrotnego wyboru (warunkiem zaliczenia jest uzyskanie 70% poprawnych odpowiedzi).</p> <p>W zakresie umiejętności: Sprawdzian praktyczny.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych: Obserwacja uczestnika szkolenia przez wykładowcę, opiekuna stażu, pacjentów, członków zespołu terapeutycznego oraz samoocena uczestnika szkolenia.</p> <p>Obecność na wykładach i stażu.</p> <p>Uzyskanie pozytywnej oceny z wykonania zadania polegającego na zaplanowaniu działań do podanego opisu przypadku z uwzględnieniem wskazań oraz przeciwwskazań do wykonania szczepienia u noworodka oraz wypełnienie obowiązującej dokumentacji.</p>

	Uzyskanie pozytywnej oceny opiekuna stażu (warunki określono w wymogach stażowych).
Treści modułu kształcenia	<p>1. Szczepienia ochronne okresu noworodkowego: (2 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) szczepienie przeciwko WZW typu B: <ol style="list-style-type: none"> a) właściwości szczepionki, b) zasady i technika podania; 2) szczepienie przeciw gruźlicy BCG: <ol style="list-style-type: none"> a) właściwości szczepionki (szczepionka żywa), b) przechowywanie (wrażliwa na światło), c) zasady i technika podania (przygotowanie zawiesiny; podanie w iniekcji śródskórnej), d) rozwój zmiany miejscowej – pęcherzyk, naciek, krosta, owrzodzenie < 10 mm, e) powikłania spowodowane nieprawidłowym podaniem szczepionki, np. owrzodzenie > 10 mm, ropień, ropień podskórny. <p>2. Obserwacja i pielęgnacja noworodka po szczepieniu ochronnym: (1 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zasady kąpieli noworodka po szczepieniu ochronnym; 2) reakcje ustroju występujące u noworodka po szczepieniu przeciwko gruźlicy i WZW-B (odczyny miejscowe, np. obrzęk, powiększenie węzłów chłonnych, ze strony ośrodkowego układu nerwowego np.: drgawki gorączkowe i niegorączkowe, encefalopatie, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, uogólniony rozsiew prątka itd.); 3) edukacja rodziców/opiekunów pod kątem obserwacji w kierunku niepożądanych odczynów poszczepiennych. <p>3. Wskazania i przeciwwskazania do wykonania szczepień ochronnych u noworodka: (1 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) szczepienie przeciw gruźlicy: <ol style="list-style-type: none"> a) wskazania: noworodki w pierwszej dobie życia; noworodki przedwcześnie urodzone, gdy osiągną masę ciała >2000 g, b) przeciwwskazania: podejrzenie zaburzeń odporności, aktywna gruźlica matki, noworodki urodzone przez matki HIV dodatnie – wymagana konsultacja specjalistyczna; urazy okołoporodowe, np. wylewy śródczaszkowe; stan zamartwicy; podejrzenie konfliktu serologicznego; zakażenie wrodzone; ciężkie wady rozwojowe; 2) szczepienie przeciw WZW typu B: <ol style="list-style-type: none"> a) wskazania: noworodki przedwcześnie urodzone z masą ciała <2000 g, których matki są HBs Ag dodatnie

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>oraz immunoglobulina swoista anty WZW B 12 h po urodzeniu; noworodki przedwcześnie urodzone, których matki są HBs Ag ujemne – w pierwszej dobie jedna dawka szczepienia niezależnie od masy ciała,</p> <p>b) przeciwwskazania: nadwrażliwość na składniki szczepionki; zachowanie ostrożności u noworodków z masą urodzeniową poniżej 2000 g.</p>
<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mrozek-Budzyn D.: <i>Wakcynologia praktyczna</i>, wyd. 5. Wyd. α-Medica Press, 2015 2. Program Szczepień Ochronnych obowiązujący na dany rok (stanowiący załącznik do komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie Programu Szczepień Ochronnych, ogłaszanego corocznie w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw zdrowia) – http://www.gis.gov.pl 3. Wysocki J., Czajka H.: <i>Szczepienia w pytaniach i odpowiedziach</i>, wyd. 1. Wyd. Help-Med, 2007 <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ciechaniewicz W., Grochans E., Łoś E.: <i>Wstrzyknięcia śródskórne, podskórne, domięśniowe i dożylnie. Podręcznik dla studiów medycznych</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2007
<p>Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje</p>	<p>Staż: Oddział noworodkowy albo Oddział położniczo-noworodkowy – 15 godz.</p>

5.4. MODUŁ IV

Nazwa modułu	SZCZEPHENIA OCHRONNE DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ OSÓB DOROSŁYCH
Cel kształcenia:	Celem modułu jest przygotowanie pielęgniarki do udzielania świadczeń zdrowotnych z zakresu obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych dzieci, młodzieży, osób dorosłych oraz oceny reakcji poszczepiennych.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W37. omawia zasady kwalifikacji do szczepień ochronnych;</p> <p>W38. klasyfikuje i charakteryzuje poszczególne szczepionki ochronne z uwzględnieniem grup wiekowych;</p> <p>W39. wymienia szczepienia ochronne obowiązkowe u dzieci i młodzieży;</p> <p>W40. przedstawia wskazania i przeciwwskazania do szczepień ochronnych obowiązkowych u dzieci i młodzieży,</p> <p>W41. omawia szczepienia ochronne obowiązkowe osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie;</p> <p>W42. wymienia szczepienia ochronne zalecane dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych;</p> <p>W43. przedstawia wskazania i przeciwwskazania do szczepień ochronnych zalecanych u dzieci, młodzieży i osób dorosłych;</p> <p>W44. omawia techniki wykonywania szczepień ochronnych obowiązkowych i zalecanych;</p> <p>W45. omawia technikę wykonania próby tuberkulinowej,</p> <p>W46. omawia technikę odczytania próby tuberkulinowej oraz jej wynik ujemny i dodatni;</p> <p>W47. omawia dokumentację wykonanych szczepień ochronnych obowiązkowych i zalecanych;</p> <p>W48. omawia czynniki zmniejszające i nasilające lęk przed szczepieniem ochronnym.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U11. postępować ze sprzętem i materiałem użytym przy wykonywaniu szczepień ochronnych zgodnie z obowiązującą procedurą;</p> <p>U16. współuczestniczyć w kwalifikacji dzieci, młodzieży i osób dorosłych do szczepienia ochronnego;</p> <p>U17. wykonywać szczepienie ochronne zgodnie z obowiązującymi zasadami u dzieci, młodzieży i osób dorosłych;</p> <p>U18. dokumentować wykonane szczepienie ochronne u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych;</p> <p>U19. wyznaczać datę kolejnego szczepienia ochronnego;</p> <p>U20. zapewniać terminowe przeprowadzanie szczepień ochronnych;</p> <p>U21. współpracować z rodzicem/opiekunem dziecka w czasie wykonywania szczepienia ochronnego;</p>

	<p>U22. obserwować dzieci, młodzież i osoby dorosłe w kierunku wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych w krótkim czasie od wykonania szczepienia ochronnego;</p> <p>U23. informować rodziców/opiekunów o mogących wystąpić miejscowych odczynach w miejscu szczepienia ochronnego i udzielać wyczerpujących informacji na temat postępowania;</p> <p>U24. udzielać wyczerpujących informacji na temat postępowania rodziców/opiekunów w przypadku wystąpienia opóźnionego odczynu poszczepiennego;</p> <p>U25. rozpoznawać i klasyfikować miejscowe oraz uogólnione reakcje ustroju występujące po szczepieniu ochronnym u dzieci, młodzieży i osób dorosłych;</p> <p>U26. podejmować stosowne działania w przypadku wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych;</p> <p>U27. współuczestniczyć w przekazywaniu zgłoszeń o NOP Państwowemu Inspektorowi Sanitarnemu;</p> <p>U28. edukować dzieci i młodzież oraz ich rodziców/opiekunów w zakresie szczepień ochronnych;</p> <p>U29. sporządzać sprawozdanie z przeprowadzonych obowiązkowych szczepień ochronnych;</p> <p>U30. analizować realizację szczepień ochronnych obowiązkowych w populacji objętej opieką;</p> <p>U31. wykonywać próbę tuberkulinową i dokumentować jej wykonanie;</p> <p>U32. dokonać odczytu próby tuberkulinowej oraz interpretować i dokumentować jej wynik;</p> <p>U33. informować osoby dorosłe o mogących wystąpić miejscowych odczynach w miejscu szczepienia ochronnego oraz o samoobserwacji w kierunku wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych;</p> <p>U34. edukować osoby dorosłe w zakresie szczepień ochronnych;</p> <p>U35. łagodzić emocje wywołane szczepieniem ochronnym;</p> <p>U36. współpracować z instytucjami sprawującymi nadzór nad organizacją i realizacją szczepień ochronnych.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K1. szanuje godność i autonomię pacjenta;</p> <p>K2. przestrzega tajemnicy zawodowej;</p> <p>K3. przestrzega praw pacjenta;</p> <p>K4. wykazuje odpowiedzialność za wykonywane świadczenia zdrowotne;</p> <p>K5. współpracuje z członkami zespołu opieki zdrowotnej, zachowując zasady etyki zawodowej i własne kompetencje;</p> <p>K6. systematycznie wzbogaca swoją wiedzę zawodową i umiejętności w poprawie jakości opieki pielęgniarskiej.</p>
--	---

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

<p>Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie</p>	<p>Wykładowcą może być osoba mająca nie mniej niż 5-letni staż zawodowy w przedmiotowym zakresie, doświadczenie dydaktyczne oraz spełnia co najmniej jeden z warunków w sytuacji <u>pielęgniarek i położnych</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Pielęgniarka</u>: <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa i ukończony kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych; 2) posiada tytuł licencjata pielęgniarstwa i ukończony kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych; 3) posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, pediatricznego lub rodzinnego oraz uprawnienia do wykonywania szczepień ochronnych; 4) posiada stopień naukowy doktora. 2. <u>Położna</u>: <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa lub położnictwa i ukończony kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych 2) posiada tytuł licencjata położnictwa i ukończony kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych 3) posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, położniczo-ginekologicznego lub rodzinnego oraz uprawnienia do wykonywania szczepień ochronnych; 4) posiada stopień naukowy doktora <p>oraz</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. <u>Lekarz</u>, który posiada specjalizację w dziedzinie: immunologii, pediatrii, neonatologii, epidemiologii, chorób zakaźnych, medycyny rodzinnej.
<p>Wymagania wstępne</p>	<p>–</p>
<p>Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia</p>	<p>Wykład – 10 godz. Staż – 30 godz.</p>

Nakład pracy uczestnika kursu	<p>Udział w zajęciach (godziny kontaktowe): 40 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykład – 10 godz. • staż – 30 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 65 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do wykładów – 10 godz. • opanowanie materiału do zaliczenia modułu – 20 godz. • przygotowanie się do stażu – 20 godz. • opanowanie materiału do zaliczenia modułu – 15 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 105 godz.</p>
Stosowane metody dydaktyczne	Wykład problemowy, ćwiczenia teoretyczne, ćwiczenia w warunkach symulowanych, np. na fantomach, seminaria, staż.
Stosowane środki dydaktyczne	Prezentacja multimedialna, rzutnik, laptop, sprzęt do odtwarzania nośników elektronicznych, foliogramy, tablice (plansze) dydaktyczne, modele dydaktyczne, wzory dokumentacji.
Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu	<p>W zakresie wiedzy: Test składający się z 20 pytań jednokrotnego wyboru (warunkiem zaliczenia jest uzyskanie 70% poprawnych odpowiedzi).</p> <p>W zakresie umiejętności: Sprawdzan praktyczny.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych: Obserwacja uczestnika szkolenia przez wykładowcę, opiekuna stażu, pacjentów, członków zespołu terapeutycznego oraz samoocena uczestnika szkolenia.</p> <p>Obecność na wykładach i stażu.</p> <p>Uzyskanie pozytywnej oceny z wykonania zadania polegającego na zaplanowaniu działań do podanego opisu przypadku z uwzględnieniem wskazań oraz przeciwwskazań do wykonania szczepienia oraz wypełnieniu obowiązującej dokumentacji.</p> <p>Uzyskanie 14 pozytywnych odpowiedzi z testu wiedzy.</p> <p>Uzyskanie pozytywnej oceny opiekuna stażu (warunki określono w wymogach stażowych).</p>
Treści modułu kształcenia	<p>1. Szczepienia ochronne obowiązkowe – kalendarz szczepień (3 godz.)</p> <p>1) techniki wykonania szczepień ochronnych – drogi podawania poszczególnych szczepionek:</p>

	<p>a) domięśniowo – przednio-boczna powierzchnia uda, mięsień naramienny – w zależności od wieku,</p> <p>b) podskórnice – u niemowląt w wieku <12 miesięcy wykonuje się zazwyczaj w obrębie uda, a u pacjentów w wieku ≥12 miesięcy w górno-zewnętrzną powierzchnię nad mięśniami trójgłowym ramienia,</p> <p>c) śródskórnice,</p> <p>d) doustnie;</p> <p>2) szczepienia ochronne wykonywane u dzieci i młodzieży w poszczególnych grupach wiekowych:</p> <p>a) szczepienia przeciwko: wirusowemu zapaleniu wątroby typu B (WZW typu B); błonicy, tężcowi i krztuścowi; <i>Haemophilus Influenzae</i> typ b; ostrému nagminnemu porażeniu dziecięcemu <i>Poliomyelitis</i>; odrze, śwince i różyczce,</p> <p>b) przeciwwskazania do wykonania ww. szczepień:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zmiany patologiczne na skórze oraz stan zapalny i ropny w miejscu wstrzyknięcia, zwłóknienie w tkance mięśniowej i/lub podskórnej w miejscu wstrzyknięcia, – skaza krwotoczna lub leczenie przeciwzakrzepowe, – ciężkie wrodzone i nabyte niedobory odporności, białaczki, chłoniaki, uogólniony proces nowotworowy, chemioterapia, radioterapia, wysokie dawki sterydów, przeszczepienia szpiku, transplantacja narządów, ciąża – do stosowania szczepionek żywych, – specyficzne – nadwrażliwość na składniki szczepionki, niepożądany odczyn poszczepienny po podaniu poprzedniej dawki tej samej szczepionki, – ostre stany chorobowe oraz w przypadku zaostrzenia przewlekłego procesu chorobowego; <p>c) dokumentowanie wykonanego szczepienia- karta uodpornienia, książeczka szczepień, dokumentacja medyczna;</p> <p>3) <u>szczepienia ochronne obowiązkowe osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie</u></p> <p>a) szczepienie przeciwko WZW typu B:</p> <p><u>wskazania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – uczniowie szkół medycznych lub innych szkół prowadzących kształcenie na kierunkach medycznych, którzy nie byli szczepieni przeciw WZW typu B, – studenci uczelni medycznych lub innych uczelni, w których jest prowadzone kształcenie na kierunkach medycznych, którzy nie byli szczepieni przeciw WZW typu B,
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> – osoby szczególnie narażone na zakażenie w wyniku styczności z osobą zakażoną wirusem zapalenia wątroby typu B, które nie były szczepione, – osoby zakażone wirusem zapalenia wątroby typu C, – osoby w fazie zaawansowanej choroby nerek z filtracją kłębuszkową poniżej 30 ml/min oraz osoby dializowane, – osoby wykonujące zawód medyczny narażone na zakażenie, które nie były szczepione przeciw WZW typu B, <u>ocena odporności poszczepiennej u osób z grup ryzyka zakażenia WZW typu B – określenie poziomu przeciwciał anty HBs;</u> b) szczepienie przeciwko inwazyjnym zakażeniom <i>Streptococcus Pneumoniae</i> – wskazania: <ul style="list-style-type: none"> – dzieci po urazie lub z wadą ośrodkowego układu nerwowego, przebiegającą z wyciekami płynu mózgowo-rdzeniowego, po przeszczepieniu szpiku, przed przeszczepieniem lub po przeszczepieniu narządów wewnętrznych lub przed wszczepieniem lub po wszczepieniu implantu, – dzieci chorujące na: przewlekłe choroby serca przewlekłą niewydolność nerek i nawracający zespół nerczycowy schorzenia immunologiczno-hematologiczne, w tym małopłytkowość idiopatyczną, ostrą białaczkę, chłoniaki, sferocytozę wrodzoną, asplenię wrodzoną, dysfunkcję śledziony, po splenektomii lub po leczeniu immunosupresyjnym choroby metaboliczne, w tym cukrzycę, przewlekłe choroby płuc, w tym astmę, – dzieci od 2. miesiąca życia do ukończenia 12. miesiąca życia urodzone przed ukończeniem 37. tygodnia ciąży lub urodzone z masą urodzeniową poniżej 2500 g; c) szczepienie przeciwko błonicy: <ul style="list-style-type: none"> – właściwości szczepionki, – schemat szczepienia, – wskazania – osoby narażone na zakażenie wskutek styczności z chorymi na błonicy; d) szczepienie przeciwko ospie wietrznej: <ul style="list-style-type: none"> – właściwości szczepionki, – schemat szczepienia, – wskazania: wiek – do ukończenia 12. roku życia; choroby: upośledzenie odporności, ostra białaczka
--	--

	<p>limfoblastyczna w okresie remisji, zakażenie HIV, przed leczeniem immunosupresyjnym lub chemioterapią; dzieci, które nie chorowały na ospę; przebywające w zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych, zakładach opiekuńczo-leczniczych, rodzinnych domach dziecka, domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, domach pomocy społecznej, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych; w żłobkach lub klubach dziecięcych;</p> <p>e) szczepienie przeciwko tężcowi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – schemat szczepienia, – szczepienie podstawowe lub przypominające gdy: – ostatnia dawka więcej niż 10 lat temu, – ostatnia dawka 5–10 lat temu, – ostatnia dawka mniej niż 5 lat temu. <p>2. Szczepienia ochronne zalecane dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych: (3 godz.)</p> <p>1) szczepienie przeciwko gruźlicy (BCG):</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wskazania: osoby do ukończenia 15. roku życia nieszczepione przeciw gruźlicy w ramach szczepień obowiązkowych, b) postępowanie w przypadku wystąpienia wątpliwości co do stanu zaszczepienia przeciw gruźlicy; <p>2) szczepienie przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu A:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) właściwości szczepionki, b) schemat szczepienia, c) wskazania: <ul style="list-style-type: none"> – osoby wyjeżdżające do krajów o wysokiej i pośredniej endemiczności zachorowań na WZW typu A, – osoby zatrudnione przy produkcji i dystrybucji żywności, – osoby zatrudnione przy usuwaniu odpadów komunalnych i przy konserwacji urządzeń służących do tego celu, – dzieci w wieku przedszkolnym, szkolnym i młodzież, które nie chorowały na WZW typu A; <p>3) szczepienie przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) schemat szczepienia,
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> b) wskazania: <ul style="list-style-type: none"> – przewlekle chorzy o wysokim ryzyku zakażenia, np. leczeni immunosupresyjnie, chorzy na cukrzycę, dializowani lub nieszczepieni, – dzieci i młodzież, nieobjęte dotąd szczepieniami obowiązkowymi, – chorzy przed zabiegiem operacyjnym, – osoby dorosłe w wieku starszym, – chorzy na nowotwory układu krwiotwórczego; 4) szczepienie przeciwko odrze, śwince i różyczce: <ul style="list-style-type: none"> a) właściwości szczepionki, b) schemat szczepienia, c) wskazania: <ul style="list-style-type: none"> – osoby nieszczepione lub szczepione szczepionką monowalentną, – młode kobiety pracujące np. w szkole oraz młodzi mężczyźni, jeśli od szczepienia minęło 10 lat lub nie byli szczepieni, d) przeciwwskazania – 4 tygodnie przed planowaną ciążą; 5) szczepienie przeciwko ospie wietrznej: <ul style="list-style-type: none"> a) właściwości szczepionki, b) schemat szczepienia, c) wskazania: <ul style="list-style-type: none"> – osoby, które nie chorowały i nie zostały wcześniej zaszczepione w ramach szczepień obowiązkowych albo zalecanych, – kobiety planujące zajście w ciążę, które nie chorowały wcześniej na ospę; 6) szczepienie przeciwko grypie: <ul style="list-style-type: none"> a) właściwości szczepionki, b) schemat szczepienia, c) wskazania: <ul style="list-style-type: none"> – kliniczne i indywidualne, np. chorującym na niewydolność układu oddechowego, astmę oskrzelową, przewlekłą obturacyjną chorobę płuc, niewydolność układu krążenia, chorobę wieńcową, po zawale serca itp.,
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> – epidemiologiczne, np. osoby w wieku powyżej 55 lat, pracownicy ochrony zdrowia, pensjonariusze domów spokojnej starości, domów pomocy społecznej itp.; <p>7) szczepienie przeciwko rotawirusom:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) właściwości szczepionki, b) schemat szczepienia, c) wskazania: dzieci od 6. tygodnia życia do 24. tygodnia życia; <p>8) szczepienie przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) właściwości szczepionki, b) schemat szczepienia, c) wskazania: <ul style="list-style-type: none"> – młodzież w miejsce dawki przypominającej szczepionką tężcowo-błoniczą Td, – osoby powyżej 19. roku życia, – osoby w podeszłym wieku, które ze względu na wykonywane zajęcia są narażone na zakażenie, – ze wskazań epidemiologicznych – osoby zatrudnione na oddziałach neonatologicznych i pediatrycznych; <p>9) szczepienie przeciwko inwazyjnym zakażeniom <i>Streptococcus Pneumoniae</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) właściwości szczepionki, b) schemat szczepienia, c) wskazania: <ul style="list-style-type: none"> – dzieci od 2. miesiąca życia do 5. roku życia, – osoby dorosłe powyżej 50. roku życia, – osoby np. z przewlekłą chorobą wątroby, w tym z marskością, – osoby uzależnione od alkoholu, palące papierosy; <p>10) szczepienie przeciwko inwazyjnym zakażeniom <i>Neisseria Meningitidis</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) właściwości szczepionki, b) schemat szczepienia, c) wskazania: <ul style="list-style-type: none"> – niemowlęta, powyżej 2. miesiąca życia,
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> – dzieci i osoby dorosłe narażone na ryzyko inwazyjnej choroby meningokokowej; z bliskim kontaktem z chorym lub materiałem zakaźnym, – dzieci wieku od 2. miesiąca życia z grup ryzyka zaburzeń odporności, – nastolatki i osoby powyżej 65. roku życia szczególnie narażone na zachorowanie, – dzieci i osoby dorosłe m.in. z wrodzonymi niedoborami odporności, zakażone wirusem HIV, z nowotworem złośliwym, chorobą reumatyczną, przewlekłą chorobą nerek i wątroby, <p>d) rodzaje szczepionek;</p> <p>11) szczepienie przeciwko inwazyjnym <i>Haemophilus Influenzae</i> typ b:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) właściwości szczepionki, b) schemat szczepienia, c) wskazania: dzieci do ukończenia 6. roku życia nieszczepione w ramach szczepień obowiązkowych; osoby z zaburzeniami odporności – indywidualne wskazania; <p>12) szczepienie przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) właściwości szczepionki, b) schemat szczepienia, c) wskazania: osoby przebywające na terenach o nasilonym występowaniu tej choroby, np. osoby zatrudnione przy eksploatacji lasu, młodzież odbywająca praktyki, turyści, uczestnicy obozów i kolonii itp.; <p>13) szczepienie przeciwko ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV):</p> <ul style="list-style-type: none"> a) właściwości szczepionki, b) schemat szczepienia, c) wskazania: <ul style="list-style-type: none"> – szczególnie zalecane nastoletnim dziewczętom i kobietom do 26. roku życia – optymalnie przed podjęciem aktywności seksualnej, – polskie rekomendacje zalecają rutynowe podanie szczepionki przeciwko HPV wszystkim dziewczynom w 11.–12. roku życia, – powszechnie zalecane wszystkim zdrowym dzieciom od 9. roku życia, nastolatkom i osobom dorosłym, – zalecane rutynowe szczepienia wszystkich chłopców w wieku 11–12 lat za pomocą szczepionki przeciwko 4 typom wirusa HPV – Amerykański Komitet Doradczy do spraw Szczepień (ACIP); <p>14) technika wykonania i odczytania próby tuberkulinowej:</p>
--	--

	<p>a) miejsce i droga poddania, b) pomiar (średnica nacieku nie uwzględnia obrzęku ani zaczerwienienia na skórze).</p> <p>3. Zasady kwalifikowania do szczepień ochronnych: (1 godz.)</p> <p>1) wywiad – sytuacje wymagające zachowania szczególnej ostrożności (przeciwwskazania względne); 2) badanie lekarskie: a) dzieci poniżej 6. roku życia, b) dzieci powyżej 6. roku życia, które nie osiągnęły pełnoletności, c) osoby dorosłe, 3) <u>konsultacja specjalistyczna</u>.</p> <p>4. Sposoby łagodzenia lęku i stresu przed szczepieniem ochronnym: (1 godz.)</p> <p>1) <u>medyczne i technika szczepień</u>: a) stosowanie najmniej bolesnych szczepionek spośród dostępnych na rynku, b) szczepienie dziecka w pozycji siedzącej na kolanach rodzica lub opiekuna, c) ucisk w miejscu wstrzyknięcia po szczepieniu, d) podawanie najbardziej bolesnej szczepionki jako ostatniej podczas jednej wizyty, w trakcie której dziecko otrzymuje co najmniej dwie szczepionki, e) stosowanie szybkich aplikacji domięśniowych bez aspirowania; 2) <u>psychologiczne</u>: a) odwracanie uwagi dziecka od zabiegu i czynności wykonywanych przez pielęgniarkę (np. oglądanie bajki, granie w grę komputerową, dmuchanie balona), b) karmienie piersią (lub mlekiem modyfikowanym) lub podanie słodkiego, stężonego roztworu (sacharozy, glukozy) w trakcie szczepienia – stymulacja ośrodka nagrody; 3) <u>farmakologiczne</u> – znieczulenie miejscowe poprzez aplikację przed szczepieniem na skórę preparatu znieczulającego (EMLA w postaci kremu) w miejscu szczepienia.</p> <p>5. Edukacja dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w zakresie szczepień ochronnych: (2 godz.)</p> <p>1) cel szczepień ochronnych – podstawowa metoda profilaktyki zwalczania groźnych chorób zakaźnych; wywołanie odporności indywidualnej na zakażenie przez wzrost poziomu specyficznych przeciwciał; odporność czynna polegająca na wytworzeniu przez organizm specyficznych przeciwciał w odpowiedzi na wprowadzony antygen;</p>
--	--

	<p>2) obserwacja i samoobserwacja po szczepieniu pod kątem:</p> <p>a) wystąpienia objawów miejscowych, np. obrzęk, zaczerwienienie, naciek od kilku do kilkunastu cm, z bolesnością samoistną i/lub przy dotyku lub przy ruchu kończyną; powiększenie węzłów chłonnych (rzadko), bolesność w miejscu podania,</p> <p>b) wystąpienia uogólnionej reakcji ustroju, np. wzrost ciepłoty ciała, złe samopoczucie, drażliwość, brak apetytu, senność, rzadko wymioty i luźne stolce;</p> <p>3) zasady postępowania po szczepieniach – niepożądane odczyny poszczepienne, w przypadku których pacjent powinien się zgłosić do lekarza, np. drgawki, wyraźne zaburzenia świadomości, gdy obrzęk wykracza poza najbliższy staw lub obrzęk, zaczerwienienie i ból utrzymują się >3 dni.</p>
<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mrożek-Budzyn D.: <i>Wakcynologia praktyczna</i>, wyd. 5. Wyd. α-Medica Press, 2015 2. Wysocki J., Czajka H.: <i>Szczepienia w pytaniach i odpowiedziach</i>, wyd. 1. Wyd. Help-Med, 2007 3. Program Szczepień Ochronnych obowiązujący na dany rok (stanowiący załącznik do komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie Programu Szczepień Ochronnych, ogłaszanego corocznie w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw zdrowia) – http://www.gis.gov.pl <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ciechaniewicz W., Grochans E., Łoś E.: <i>Wstrzyknięcia śródskórne, podskórne, domięśniowe i dożylnie. Podręcznik dla studiów medycznych</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2007 2. Gołąb J., Jakóbisiak M., Stokłosa T., Lasek W.: <i>Immunologia</i>. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012 3. Mamoń A.: <i>Szczepienia ochronne dzieci i dorosłych</i>, wyd. 2. Wyd. Ad Vocem, 2010
<p>Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje</p>	<p>Staż:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Punkt szczepień dla dzieci i młodzieży – 10 godz. 2. Poradnia pulmonologiczna – 10 godz. 3. Podstawowa opieka zdrowotna (gabinet zabiegowy) – 10 godz.

6. PROGRAM ZAJĘĆ PRAKTYCZNYCH

6.1. STAŻ: Oddział noworodkowy albo Oddział położniczo-noworodkowy

Cel stażu: Kształtowanie umiejętności z zakresu wykonywania szczepień ochronnych u noworodka.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

Liczba godzin: 15 godz.

Liczebność grupy: 5 osób

Opiekun stażu: osoby z minimum 5-letnim stażem pracy w przedmiotowym zakresie:

- pielęgniarka z tytułem specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa pediatrycznego, neonatologicznego, rodzinnego oraz posiadająca uprawnienia do wykonywania szczepień ochronnych **lub** pielęgniarka z ukończonym kursem specjalistycznym w zakresie szczepień ochronnych;
- położna z tytułem specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, położniczo-ginekologicznego, rodzinnego oraz posiadająca uprawnienia do wykonywania szczepień ochronnych **lub** położna z ukończonym kursem specjalistycznym w zakresie szczepień ochronnych.

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia:

1. Wykonanie szczepienia ochronnego u noworodka oraz jego udokumentowanie.
2. Edukacja rodziców/opiekunów w zakresie szczepień ochronnych u noworodków.

Warunki zaliczenia stażu:

- Obecność na zajęciach.
- Udokumentowane zaliczenie wymaganych świadczeń zdrowotnych.

6.2. STAŻ: Punkt szczepień dla dzieci i młodzieży

Cel stażu: Kształtowanie umiejętności z zakresu wykonywania szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

Liczba godzin: 10 godz.

Liczebność grupy: 5 osób

Opiekun stażu: pielęgniarki z minimum 5-letnim stażem pracy w przedmiotowym zakresie, spełniające co najmniej jeden z warunków:

- posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa pediatrycznego lub neonatologicznego lub rodzinnego oraz uprawnienia do wykonywania szczepień ochronnych;
- ukończyły kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia:

1. Wykonanie szczepienia ochronnego oraz jego udokumentowanie.
2. Edukacja pacjenta/opiekunów w zakresie szczepień ochronnych.

Warunki zaliczenia stażu:

- Obecność na zajęciach.
- Udokumentowane zaliczenie wymaganych świadczeń zdrowotnych.

6.3. STAŻ: Poradnia pulmonologiczna

Cel stażu: Kształtowanie umiejętności z zakresu wykonania próby tuberkulinowej oraz jej odczytania u osób w różnym wieku.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

- Liczba godzin: 10 godz.
Liczebność grupy: 5 osób
Opiekun stażu: pielęgniarki z minimum 5-letnim stażem pracy w przedmiotowym zakresie, spełniające co najmniej jeden z warunków:
- posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa pediatrycznego lub neonatologicznego lub rodzinnego oraz uprawnienia do wykonywania szczepień ochronnych;
 - ukończyły kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia:

1. Wykonanie próby tuberkulinowej oraz jej udokumentowanie.
2. Odczytanie próby tuberkulinowej.
3. Edukacja pacjenta/opiekunów w zakresie szczepień ochronnych.

Warunki zaliczenia stażu:

- Obecność na zajęciach.
- Udokumentowane zaliczenie wymaganych świadczeń zdrowotnych.

6.4. STAŻ: Podstawowa opieka zdrowotna (gabinet zabiegowy)

Cel stażu: Kształtowanie umiejętności z zakresu wykonywania szczepień ochronnych u osób w różnym wieku.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

- Liczba godzin: 10 godz.
Liczebność grupy: 5 osób
Opiekun stażu: pielęgniarki z minimum 5-letnim stażem pracy w przedmiotowym zakresie, spełniające co najmniej jeden z warunków:
- posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa pediatrycznego lub neonatologicznego lub rodzinnego oraz uprawnienia do wykonywania szczepień ochronnych;
 - ukończyły kurs specjalistyczny w zakresie szczepień ochronnych

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia:

1. Wykonanie jednego z wymienionych szczepień ochronnych: przeciw WZW typu B, tężcowi, grypie oraz jego udokumentowanie.
2. Edukacja pacjenta w zakresie szczepień ochronnych.

Warunki zaliczenia stażu:

- Obecność na zajęciach.
- Udokumentowane zaliczenie wymaganych świadczeń zdrowotnych.

7. WYKAZ ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH, DO KTÓRYCH JEST UPRAWNIONA PIEŁĘGNIARKA PO UKOŃCZENIU KURSU SPECJALISTYCZNEGO SZCZEPIENIA OCHRONNE DLA PIEŁĘGNIAREK

1. Wykonanie szczepień ochronnych w ramach kalendarza szczepień i na zlecenie właściwych jednostek organizacyjnych służby zdrowia oraz wystawianie związanych z tym zaświadczeń.
2. Wykonanie i odczytanie próby tuberkulinowej.
3. Rozpoznanie, klasyfikowanie i charakteryzowanie niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz podejmowanie stosownych działań w przypadku ich wystąpienia.
4. Sporządzanie sprawozdania z realizacji szczepień ochronnych oraz dokonywanie analizy wykonalności szczepień ochronnych.
5. Edukowanie dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych w zakresie szczepień ochronnych.

